
 UNIVERSITEIT
GENT

Schrijven van groot verslag

Bachelorproef
 Vakoverschrijdend project
 Masterproef
 Wetenschappelijke paper
 Populairwetenschappelijke paper
 Academische poster

 Leen Pollefliet
 Hoofdlector Communicatie FEA
www.leenpollefliet.be
 leen.pollefliet@ugent.be

Schrijven van groot verslag

BP - VOP - MP
 Schrijfproces
 Onderdelen van verslag
 Bronvermelding
 Taal en schrijfstijl
 Structuur
 Opmaak

Paper
 Wetenschappelijk
 Populairwetenschappelijk

Academische poster
 Tot slot ...

BP - VOP- MP

Uitleg algemene eisen in onze opleiding
 opbouw (onderdelen)
 taal
 schrijfstijl
 lay-out ...

Elke opleiding
 eigen bundel met **specifieke eisen**
 (vraag na!)
 (Minerva)

Schrijven van groot verslag 3

Basis van uitlegssessie

Meer uitleg en voorbeelden

 Handboek
 Schrijven: van verslag tot eindwerk –
 do's & don'ts
 druk acht

Bib FEA
 Standaard Boekhandel

Schrijven van groot verslag 4

Schrijven van groot verslag

BP - VOP - MP
Schrijfproces
 Onderdelen van verslag
 Bronvermelding
 Taal en schrijfstijl
 Structuur
 Opmaak

Paper
 Wetenschappelijk
 Populairwetenschappelijk

Academische poster
 Tot slot ...

Schrijven van groot verslag

zie ook handboek

Bezin voor je begint

- 2 Overwin je schrijfangst in vijf stappen**
- 3 Deel je eindwerk in en refereer zoals het hoort**
- 4 Formuleer je ideeën juist**
- 5 Structureer je ideeën duidelijk**
- 6 Lay-out aantrekkelijk**

Bijlagen

Schrijfproces

Schrijfproces

Schrijven, in vijf stappen

1 Oriëntering (1)

Doel?
Onderwerp?

Arduino-impedantiemeter

NP-meststoffenproductie als vitaal proces voor groeiende wereldpopulatie

Schrijven van groot verslag

7

Schrijfproces

1 Oriëntering (2)

Ontwerpopdracht?
Onderzoeksvraag?

Onderzoek en ontwerp meetschakelingen en ingebede signaalverwerkingsalgoritmes om de elektrische impedantie van componenten te bepalen met behulp van een Arduino-microcontroller

vraagstelling
= duidelijk
= expliciet

Hoe kan het industriële proces voor NP-kunstmeststoffen winstgeverder en veiliger gemaakt worden met theoretische inzichten?

Schrijven van groot verslag

8

Schrijfproces

1 Oriëntering (3)

Lezer?

Randvoorwaarden?

aantal pagina's –
tijdslimiet ...

Documenten Minerva
Studiefiche

Schrijven van groot verslag

9

Schrijfproces

2 Voorbereiding (1)

Informatie verzamelen

Inhoud bepalen
brainstorm

eigen manier!

alle ideeën in hoofd

kernwoorden op papier
schrappen - selecteren
ordenen (wat hoort bij wat?)
pijlen voor verbindingen

vaste vragen

Schrijven van groot verslag

10

Schrijfproces

2 Voorbereiding (2)

Informatie verzamelen

Inhoud bepalen

brainstorm

vaste vragen

Onderzoek

Wat werd er onderzocht?

Met welk doel?

Volgens welke methode?

Met welke resultaten?

Wat zijn de conclusies?

Schrijven van groot verslag

11

Schrijfproces

Uitgewerkt voorbeeld van onderzoek

Wat werd onderzocht?

onderzoek en ontwerp meetschakelingen en ingebede signaalverwerkingsalgoritmes

Doel?

bepalen van de elektrische impedantie van componenten

Methode?

combinatie van analoge schakelingen, analoog-naar-digitaal-conversie en een Arduino-microcontroller

Resultaten?

werkend meetsysteem met een nauwkeurigheid van 2 % op componentwaarde over een meetbereik van 4 decades

Conclusies?

onderzochte meettechnieken en gerealiseerde schakelingen geschikt voor een compacte, maar toch nauwkeurige impedantiemeter

→ Alle onderdelen – hechte eenheid

12

Schrijfproces

5 Reflecteren

Na enkele dagen rust ...
Schrijven is schrappen
Laten nalezen

Schrijven van groot verslag

19

Schrijfproces

Begin vandaag te schrijven!

Structureer ideeën

- 1 hoofd
- 2 schema/boomdiagram/mindmap
- 3 papier/scherm

Schrijven van groot verslag

20

Schrijven van groot verslag

BP - VOP - MP

Schrijfproces

Onderdelen van verslag

- Bronvermelding
- Taal en schrijfstijl
- Structuur
- Opmaak

Paper

- Wetenschappelijk
- Populairwetenschappelijk

Academische poster

Tot slot ...

meer uitleg en voorbeelden in handboek

Bezin voor je begint

Overwin je schrijfangst in vijf stappen

3 Deel je eindwerk in en refereer zoals het hoort

Formuleer je ideeën juist

Structureer je ideeën duidelijk

Lay-out aantrekkelijk

Onderdelen

Bedrukte kaft met titel

Blanco blad

Titelblad

Woord vooraf

Abstract (facultatief)

Inhoudsopgave

Lijst met figuren en tabellen (facultatief)

Lijst met afkortingen (facultatief)

Inleiding

Corpus, eigenlijke tekst

Besluit

Referentielijst

Bijlage (of als aparte bijlage)

Blanco blad

Onbedrukte kaft

Titels
vermeld

Welke onderdelen nodig? Welke volgorde?
→ **Opdracht? Promotor?**

23

Onderdelen

Verschillende onderdelen

- **Bedrukte kaft met titel** (licht karton)
- Huisstijl sjabloon UGent?
- Logo UGent – naam student – naam promotor (academische titel?) – titel van werk – academiejaar ...
- **Blanco blad**
- **Titelblad**

Schrijven van groot verslag

24

Onderdelen

◦ **Woord vooraf (1)**

Dankbetuigingen

Ik dank:

professor Snape;
professor Verschuys;
de heer Desmet;
mevrouw Vanwansbeke;
het bedrijf Rozesnoepjes nv.;
mijn promotor, de heer DeCourtois;
mijn ouders;
mijn vriendin Laura;
mijn vrienden Jan en Pol;
de lesgevers van de opleiding ...

Schrijven van groot verslag 25

Onderdelen

◦ **Woord vooraf (2)**

Dankbetuigingen

Vooreerst mijn oprechte dank aan ...
Mijn dank gaat speciaal uit naar ...
Daarnaast wil ik ook ... danken.
Ten slotte nog een speciaal woord van dank aan
 ...

→ ◦ pas in laatste schrijfronde!

Schrijven van groot verslag 26

Onderdelen

◦ **Abstract (1)** (tijdschrift voor artikel)

Samenvatting
 in Eng en in Ned (10-15 regels)

doelstelling
 problematiek
 methodes
 resultaten
 interpretatie
 conclusie

Kernwoorden (digitale archivering)
 IWETO-codes

← Inventaris wetenschappelijk
 en technologisch onderzoek

Schrijven van groot verslag 27

Onderdelen

◦ **Abstract (2)**

Inleiding – problematiek
 Methodiek
 Resultaten - interpretatie - conclusie

Kennis van het snelheidsveld rondom een mechanische tweebladige hartklep is van groot belang als nieuwe hartkleppen worden ontworpen en geoptimaliseerd. Het doel van dit onderzoek was om een experimentele opstelling te ontwikkelen waarmee de vloeistofdynamica voor en na de hartklep wordt bestudeerd.

Met behulp van CNC-machining en verschillende rapid prototyping-technieken werd een transparant en vormvast stromingsmodel ontwikkeld. Het model omvat het linkerventrikel/de aorta met sinussen en een kleine uitsparing waarin de prothese kan worden gemonteerd. In de middelste doorsnede werd het tweedimensionale snelheidsveld gemeten met een optische meettechniek, *particle image velocimetry*.

Tijdens voorwaartse stroming vertoonde het snelheidsveld twee jets aan de buitenkant en één centraal in de stroming. De gemeten maximale snelheid bedroeg 1,4 m/s. Terwijl de klep aan het sluiten was, werden wervels in de sinussen waargenomen. De realistische stromingsprofielen in dit model tonen aan dat dit kan dienen als referentie voor de validatie van numerieke stromingssimulaties.

→ ◦ laatste schrijfronde!

Schrijven van groot verslag 28

Onderdelen

◦ **Inhoudsopgave (1)**

Beknopt en overzichtelijk

Onderverdeling maximum vier niveaus

1.1
 1.1.1
 1.1.2
 1.1.2.1
 1.1.2.2
 1.1.2.3
 1.2
 1.3
 ...

Schrijven van groot verslag 29

Onderdelen

◦ **Inhoudsopgave (2)**

Decimale nummering
 Hoofdstuk 1, Hoofdstuk 2

Geen nummering

Woord vooraf
 Abstract
 Inhoudsopgave
 Lijst met figuren - Lijst met tabellen
 Lijst met afkortingen
 Inleiding
 Besluit
 Referentielijst

Schrijven van groot verslag 30

Onderdelen

◦ **Inhoudsopgave (3)**
 Voorbeeld inhoudsopgave met juiste nummering

body -
kerntekst

Woord vooraf
Abstract
Inhoudsopgave
Lijst met figuren – Lijst met tabellen
Lijst met afkortingen
Inleiding
1 Passieve componenten
1.1 Thermoplasten
1.2 Thermoharders ...
2 Actieve componenten
2.1 Wet van Laplace
2.2 Contractiele eigenschappen ...
...
Besluit
Referentielijst

Schrijven van groot verslag

31

Onderdelen

◦ **Lijst met figuren**
 ◦ **Lijst met tabellen**

Alle figuren/tabellen uit verslag

Opsomming in lijst – vermelding pagina

Lijst met figuren	
Figuur 1: Projectcyclus van idee tot constructie	p. 4
Figuur 2: Eisen aan vermogen lichte vliegtuigen	p. 7
Figuur 3: Eisen aan vermogen zware vliegtuigen	p. 16

Lijst met tabellen	
Tabel 1: Voedingswaarde van Actinidia	p. 13
Tabel 2: Mineralegehalte van Salak en kiwi	p. 22
Tabel 3: Classificatie van fenolen	p. 43

Schrijven van groot verslag

32

Onderdelen

◦ **Lijst met symbolen en afkortingen**

Niet-gangbare en vakspecifieke afkortingen
 (RSI, KOER, KAB, DMX ...)

↙ ↘

Repetitive strain injury
 Key On Engine Running
 Kadasterarchief Brussel
 Digital MultipleXed

Schrijven van groot verslag

33

Onderdelen

◦ **Inleiding**

Omschrijving onderwerp – bredere context
 Achtergrondinformatie

Stand onderzoek/stand zaken
 vóór eindwerk (**algemeen**)

Doelstelling (algemeen)
 Onderzoeksvraag – hypothesen (algemeen)
 Probleemstelling en begrenzing van onderzoek
 Hoofdpijnen – opbouw en samenhang (structuur)

Geen volledig hoofdstuk
 (1 pagina < 40 pagina's)
 → Uittenken in laatste schrijfronde

Schrijven van groot verslag

34

Onderdelen

◦ **Corpus (1)**

*logisch
 samenhangend
 evenwichtig
 objectief waarneembaar en specifiek
 voldoende technisch gedetailleerd (niet te)*

Structuur en
 opbouw redenering en argumentatie!

Schrijven van groot verslag

35

Onderdelen

◦ **Corpus (2)**

opbouw en inhoud bepaald
 door promotor – vraag na!

Literatuurstudie

systematisch bestuderen van thema
 wetenschappelijke literatuur en
 andere documenten

bv. Web of Science (WoS)
<http://lib.ugent.be> ...

Schrijven van groot verslag

36

Onderdelen

opbouw en inhoud bepaald door promotor – vraag na!

◦ **Corpus (3)**

Literatuurstudie

State of the art

stand van zaken (**specifiek**)
doelstelling (specifiek)
onderzoeksvraag (specifiek)
probleemstelling (specifiek)
begrenzing van onderzoek (specifiek)

Schrijven van groot verslag 37

Onderdelen

opbouw en inhoud bepaald door promotor – vraag na!

◦ **Corpus (4)**

Structuur

Literatuurstudie

Materiaal en methoden - methodologie

materialen (organismen, apparatuur, producten ...) voor experiment
gebruikte methoden voor onderzoek
proefopzet
aanpak en werkwijze
experimenten in volgorde ...

Schrijven van groot verslag 38

Onderdelen

◦ **Besluit – Conclusie (en discussie) (1)**

Overzicht van
behandelde hoofdlijnen
bevindingen
resultaten
aanbevelingen voor toekomstig onderzoek

Antwoord op specifieke doelstelling

Geen nieuwe elementen
Inleiding en conclusie = een!

Geen volledig hoofdstuk
(1 pagina < 40 pagina's)
→ Uitdenken in laatste schrijfronde

39

Module 4 - Eindwerken - onderdelen

◦ **Besluit – Conclusie (en discussie) (1)**

Indien in corpus, per hoofdstuk

proefopzet
gegevensanalyse
resultaten
conclusie

→ Eindconclusie

Herhaling belangrijkste conclusies

Schrijven van groot verslag 40

Onderdelen

◦ **Referentielijst**

Alle gebruikte bronnen samen
→ dadelijk uitleg 'Bronvermelding'

Schrijven van groot verslag 41

Onderdelen

Belangrijkste, niet in Bijlage
→ in hoofdtekst, corpus
→ in Lijst met figuren – Lijst met tabellen

◦ **Bijlage**

Wetteksten, tabellen, grafieken, tekeningen, programmacodes, spreadsheets, ...

- Ter illustratie
- Niet deel van hoofdtekst
- In inhoudsopgave
- Verwijzing vanuit tekst
- Groepering
- Ondubbelzinnige nummering

→ In zelfde of afzonderlijk boek
→ Of digitaal verplicht?

42

Onderdelen

- **Blanco bladzijde**
- **Kaft**

Schrijven van groot verslag

43

Schrijven van groot verslag

BP - VOP - MP

Schrijfproces
Onderdelen van verslag
Bronvermelding
Taal en schrijfstijl
Structuur
Opmaak

Paper

Wetenschappelijk
Populairwetenschappelijk

Academische poster

Tot slot ...

meer uitleg en voorbeelden in handboek

Bezin voor je begint
Overwin je schrijfangst in vijf stappen
3 Deel je eindwerk in en refereer zoals het hoort
Formuleer je ideeën juist
Structureer je ideeën duidelijk
Lay-out aantrekkelijk

Bronvermelding en referentielijst

Schrijven van groot verslag

46

Bronvermelding

Doel bron?

Bron   waardevol
         actueel
         nuttig

Auteur/boek/tijdschrift/uitgeverij
         degelijk
         toonaangevend
         bekend in vakgebied

Veel bronnen →
diepgaand onderzoek

Schrijven van groot verslag

47

Bronvermelding

Plagiaat   Plagieer nooit!

Gebruik van teksten, ideeën, structuren,
figuren, tabellen, afleidingen ...
zonder vermelding van oorspronkelijke auteur

Gewijzigde teksten, ideeën ... van ander
zonder bronvermelding

Bij citaat, niet duidelijk met aanhalingstekens,
met bronvermelding

Schrijven van groot verslag

48

Bronvermelding

Inbreuk op auteursrecht

Veelvuldig gebruik van teksten, ideeën ... van ander, met bronvermelding

Volledige bladzijde citaat, met bronvermelding

→ Altijd toestemming nodig van auteur

Schrijven van groot verslag

49

Bronvermelding

Geen plagiaat

Steeds volledige bronvermelding dadelijk na passage

Bij citaat duidelijk aanhalingstekens, met bronvermelding

Niet te veel figuren → zelf figuur, foto ...

Figuur overtekenen mag, maar met vermelding van oorspronkelijke auteur
bv. (gebaseerd op Lodierick, 2013)

Schrijven van groot verslag

50

Bronvermelding

Informatie op internet

Overname tekst, foto, animatie ... van ander

→ toegestaan zonder toestemming van oorspronkelijke auteur indien onderwijs (bachelorproef) en wetenschappelijk onderzoek

→ steeds volledige bronvermelding dadelijk na passage

Niet altijd geschikt (vrij internet)
Kan verdwijnen

Schrijven van groot verslag

51

Bronvermelding

Overname van tekstdelen, zinnen, uitspraken, figuren, tabellen ... uit boeken, artikels digitaal, niet-digitaal of mondeling?

→ Vermeld info bron in tekst en achteraan in referentielijst

wettelijk verplicht! plagiaatzoekers!

UGent – Ephorus
<https://icto.ugent.be/nl/manual/Minerva/Ephorus/studenten>

Schrijven van groot verslag

52

Bronvermelding

Geen echte norm
Elk tijdschrift, instituut → refereerstijl

Nog verschillen binnen zelfde refereerstijl
Consequent dezelfde stijl
My EndNote Web?

Schrijven van groot verslag

Bronvermelding

Uitleg in handboek

APA - American Psychological Association

In tekst

Met een 3D-prototype bespaart het bedrijf kosten en tijd in de ontwikkelfase van een product (Theunis, 2015).

In referentielijst

Theunis, E. (2014). *3D-printen voor iedereen*. Amsterdam: Technische uitgeverij.

IEEE - Institute of Electrical and Electronics Engineers

In tekst

... [5]

In referentielijst

5. Sidransky, D. Identification of Electronics diseases. *Science* **256**, 102-105 (2012).

My EndNote Web?

54

Bronvermelding - APA

Hoe bron vermelden? (APA)

Citeren
 " In het onderwijs krijgt men in toenemende mate te maken met internationalisering" (Anseel, 2009).

Parafaseren met citaat
 Anseel wijst erop dat "men in het onderwijs in toenemende mate te maken heeft met internationalisering" (2009).

Parafaseren
 Anseel wijst erop dat men in het onderwijs in toenemende mate te maken heeft met internationalisering (2009).

Refereren - verwijzen
 Meer en meer worden onderwijzensmen geconfronteerd met internationalisering (Anseel, 2009).⁵⁵

Bronvermelding - APA

Bronvermelding in tekst – APA

* **Niet-digitale werken met auteur**
 zonder auteur

* **Digitale werken met auteur**
 zonder auteur

voorkeur

Schrijven van groot verslag 56

Bronvermelding - APA

Bronvermelding in tekst – APA

* **Niet-digitale werken met auteur** → boek, artikel, rapport, brochure, syllabus

Het meest gebruikte online-3D-programma is Shapeways (Maekelboom, 2014).

auteur
jaartal publicatie

In referentielijst alle info over auteur, titel, jaartal publicatie, uitgeverij, ⁵⁷...

Bronvermelding - APA

* **Bron uit tweede hand (syllabus?)**

Secundaire bron: geraadpleegde bron niet originele auteur

Probeer te vermijden
 Zoek primaire (originele) bron

... (Jenski geciteerd door Wouters, 2013) ...

Wouters (secundaire bron) gelezen die Jenski (primaire bron) citeert

In referentielijst alle info over Wouters

Schrijven van groot verslag 58

Bronvermelding - APA

* **Niet-digitale werken zonder auteur** → artikel, brochure

titel

... (Verdedigingstechnieken, 2012).
 ... (Mannelijke taal, 2014) ...
 ... (NBN EN 1444, 2013)

Schrijven van groot verslag 59

Bronvermelding - APA

* **Digitale werken met auteur** → boek, artikel, rapport, brochure, cd-rom

Mangospiraalpitten bevatten 25 % olie (Hastar, 2016)

auteur
jaartal publicatie

In referentielijst alle info over auteur, titel, jaartal publicatie, uitgeverij, ⁶⁰...

Bronvermelding - APA

* **Digitale werken zonder auteur** artikel brochure

korte titel
... (Dronetechnologie, 2016).

Schrijven van groot verslag 61

Bronvermelding - APA

Bijlage 2
Bronnen:
stappenplan en wegwijzer

Handboek Bijlage 2

Stappenplan
Bronnen-wegwijzer:
opsomming
verschillende soorten
bronnen (in tekst)
uitgewerkt in
hoofdstuk 3, p. 257

Oefeningen + oplossingen
in webtool

Schrijven van groot verslag 62

Bronvermelding - APA

2 Bronnen-wegwijzer

De opfers kunnen haken verwijzen naar paragrafen en pagina's in Hoofdstuk 3 -
Deel je artikelvoetnoot met een referentie zoals het hoort (pagina 36). In dat hoofdstuk vind je de uitgebreide uitleg over hoe je moet refereren.

Bron in de tekst

Niet-digitaal - met auteur

- * boek
  - een auteur (11.7.1.1, p. 73)
  - twee auteurs (11.7.1.2, p. 74)
  - meer dan twee auteurs (11.7.1.2, p. 74)
  - bijdragen van verschillende auteurs (11.7.1.5, p. 76)
- * brochure
  - een auteur (11.7.1.1, p. 73)
  - twee auteurs (11.7.1.2, p. 74)
  - meer dan twee auteurs (11.7.1.2, p. 74)
- * bron uit tweede hand, indirecte verwijzing (11.7.1.6, p. 77)
- * figuren (11.7.5, p. 82)
- * gegevens van iemand anders verwerkt (11.7.5, p. 75)
- * meerdere werken
  - zeldzame auteur (11.7.1.4, p. 76)
  - meerdere auteurs, zeldzame naam (11.7.1.3, p. 75)

Bijlage 2

Stappenplan
Bronnen-wegwijzer:
opsomming
verschillende soorten
bronnen (in tekst)
uitgewerkt in
hoofdstuk 3, p. 257

Schrijven van groot verslag 63

Bronvermelding - APA

Referentielijst of Literatuurlijst
= Bibliografie

Alle gebruikte bronnen
Achteraan eindwerk

overzicht van alle/voornaamste
publicaties over bepaald onderwerp

Schrijven van groot verslag 64

Bronvermelding - APA

Tijdens schrijven alles noteren!
Internetsites: datum raadpleging

APA, IEEE ...

Schrijven van groot verslag 65

Bronvermelding - APA

* Niet-digitale werken
**met auteur
zonder auteur**

* Digitale werken
**met auteur
zonder auteur**

Schrijven van groot verslag 66

Bronvermelding - APA

**Tijdens het lezen
alles noteren**
(site, datum ...)

Schrijven van groot verslag 73

Bronvermelding - APA

Bijlage 2

Stappenplan
Bronnen-wegwijzer:
opsomming
verschillende soorten
bronnen
(in referentielijst)
uitgewerkt in
hoofdstuk 3, p. 257

Oefeningen + oplossingen
in webtool

Bijlage 2
Bronnen:
stappenplan en wegwijzer

74

Bronvermelding - APA

Bijlage 2

Bron in de referentielijst

Niet-digitaal – met auteur

- artikel
- uit boek:
  - een auteur (11.8.1.2, p. 94)
  - twee auteurs (11.8.1.2, p. 94)
  - een redacteur (11.8.1.2, p. 94)
  - twee redacteurs (11.8.1.2, p. 94)
- uit tijdschrift:
  - een auteur (11.8.1.2, p. 94)

Stappenplan
Bronnen-wegwijzer:
opsomming
verschillende soorten
bronnen
(in referentielijst)
uitgewerkt in
hoofdstuk 3, p. 261

Schrijven van groot verslag 75

Bronvermelding - APA

**Stappenplan – bronverwijzing in kort
(Minerva)**

Stappenplan APA-referentiestijl - bronnen

1 Welke soort bron?

Niet digitaal of digitaal? Met auteur of zonder auteur? Wordt het als een geredigeerde publicatie van welke auteur of welke jaar? Het datumpublicatie of andere? Het taal of andere taal? Welke opmerkingen (ook bronnen, auteurs, of afstemmingen vermelden)?

2 Bronvermelding **in de tekst**, dus bijv. na de passage van overnamen

→ **als diverse bronnen in bronnen-wegwijzer (p. 260-262)**

in: niet digitaal: boek, twee auteurs → zie hoofdstuk 3: 11.7.2.2, p. 74
 ... auteur: 2 auteurs, 2015, ...
 niet digitaal: document zonder auteur → zie hoofdstuk 3: 11.7.2.2, p. 78
 ... Bronvermeldingsproblemen, 2015, ...
 digitaal: artikel, een auteur → zie hoofdstuk 3: 11.7.3, p. 80
 ... Pimping, 2012, ...
 digitaal: website zonder taal → zie hoofdstuk 3: 11.7.4, p. 80
 ... Facebook, 2015, ...

3 Bronvermelding **in referentielijst**, volledig achteraan in verslag, na conclusie

→ **als diverse bronnen in bronnen-wegwijzer (p. 260-262)**

in: niet digitaal: boek, twee auteurs → zie hoofdstuk 3: 11.8.1, p. 97
 auteur: 2 auteurs, 2015, ... auteur van artikel, Gent: Academia Press,
 niet digitaal: document zonder auteur → zie hoofdstuk 3: 11.8.1.2, p. 98
 ... Bronvermeldingsproblemen, 2015, ... auteur: ...
 digitaal: artikel, een auteur → zie hoofdstuk 3: 11.8.2.1, p. 101
 ... Pimping, 4, 2012, ... Bronvermeldingsproblemen, 27 april 2012 via
 http://www.wetenschappelijk.be/bronvermelding/2012/04/27/
 digitaal: website zonder taal → zie hoofdstuk 3: 11.8.2.2, p. 105
 ... Techniek, 2015, ... Bronvermelding op p. 104 en 105-106
 http://www.techniek.com/bronvermelding/2015/04/27/

Bijlage 2: Bronnen-wegwijzer op p. 257-262 verwijst naar onderdeel in hoofdstuk 3 - 11 Bronvermelding en referentielijst

76

Bronvermelding - APA

**Rangschikking in referentielijst
alfabetisch**

Vaneste, K. (2012). *Computers vandaag*. Gent: Compu-edit.
 Veilige kleuren. (2015). Genk: Instelling voor kleuren.
 Veiligheid. (2015). Veiligheid in hedendaags webdesign (2015).
 Geraadpleegd op 5 oktober 2016 via
<http://www.webdesign/veiligheidinhedendaagswebdesign.pdf>
 Vrije pc's. (z.j.). [Http://www.vrijepcsblijvenpcss.be](http://www.vrijepcsblijvenpcss.be).
 Geraadpleegd op 1 april 2015.
 Vroman, L. (2013). *Webdesignproblematiek*. Brussel: Press.

↙ ↘
Insprong voor duidelijkheid

Schrijven van groot verslag 77

Schrijven van groot verslag

BP - VOP - MP

Schrijfproces
 Onderdelen van verslag
 Bronvermelding
Taal en schrijfstijl
 Structuur
 Opmaak

Paper
 Wetenschappelijk
 Populairwetenschappelijk

Academische poster
 Tot slot ...

Taal en schrijfstijl

Duidelijk formuleren (taal) → duidelijke boodschap

Schrijven van groot verslag

79

Meer info en voorbeelden in handboek

Bezin voor je begint
Overwin je schrijfangst in vijf stappen
Deel je eindwerk in en refereer zoals het hoort
4 Formuleer je ideeën juist
Structureer je ideeën duidelijk
Lay-out aantrekkelijk

Taal en schrijfstijl

Taal en schrijfstijl

Formuleer ...

zakelijk
duidelijk en exact
taalkundig juist
in de juiste tijd

Schrijven van groot verslag

81

Taal en schrijfstijl

° Zakelijk

Verslag =
onpersoonlijke weergave
van persoonlijk onderzoek

- ° formeel, zakelijk, wetenschappelijk
- ° nadruk op proces, idee, theorie
- ° auteur achtergrond
- ° altijd dezelfde toon en schrijfstijl

Schrijven van groot verslag

82

Taal en schrijfstijl

* Niet persoonlijk

Tot slot ~~deelt ik~~ mee dat **ons** computerspel echt volledig operationeel is voor één speler.

→ Het ontwikkelde computerspel is volledig operationeel voor één speler.

Schrijven van groot verslag

83

Taal en schrijfstijl

* Niet persoonlijk → Passief

~~In het eerste deel zal ik een inleiding geven in ...
Ik vind dat ...
Volgens mij ...~~

→ In het eerste deel ... wordt een inleiding gegeven
Er kan bijgevolg worden geconcludeerd ...

Nadruk op idee, resultaten ...
niet op schrijver

Schrijven van groot verslag

84

* Alternatief voor passief

*In het eerste deel worden ... besproken.
In het rapport wordt duidelijk gemaakt dat ...
Aan de werkbelasting wordt veel aandacht
bestede ...*

→ *Het eerste deel behandelt ...
Het rapport toont aan dat ...
De werkbelasting krijgt veel aandacht ...*

**Dynamische alternatieven voor passief:
wees creatief in taal**

* Wees creatief - Rijke woordenschat

Deze studie/dit hoofdstuk/dit onderdeel ...

*behandelt ...
bestudeert ...
haalt aan ...
bespreekt ...
gaat (dieper) in op ...
focus zich op ...
vergelijkt ...
onderzoekt ...
bekijkt ...
gaat over ...*

* Alternatieven voor 'ik denk'-zinnen

Passiefconstructie (worden)

*Dit kan liggen aan (...)
De veronderstelling bestaat dat (...)
Dit rapport toont aan dat (...)
Deze beslissing van X toont aan (...)
Dat is te wijten aan (...)
Meer bepaald moet dit gezien worden als (...)*

* Geen spreektaal

*We hebben nu uit de doeken gedaan hoe de
krachtwerking tussen magneetjes in elkaar
zit, nu wordt deze kracht in functie gesteld
van het project.*

→ *Na bespreking van de krachtwerking tussen
magneten wordt deze kracht in functie ...*

* Dus ...

→ te vaak als stopwoord, zoals 'eigenlijk'
→ = spreektaal

*Deze poort geeft de grootste nauwkeurigheid om de
spanning te meten. Labjack stuurt **dus** een digitale versie
van het spanningssignaal naar de computer. Dit digitale
signaal is een 12-bit signaal. Er kunnen **dus** maximaal 2
tot de 12 of 4096 mogelijke combinaties doorgestuurd
worden. Aangezien er een bereik van 3.6 V is, komt dit
neer op een accuraatheid van ruwweg 1 mV. Theoretisch
gezien is men **dus** in staat om een nauwkeurigheid van
0.1 °C te bereiken.*

dus = bijgevolg!

Formuleer ...

**zakelijk
duidelijk en exact
taalkundig juist
in de juiste tijd**

Taal en schrijfstijl

° Formuleer duidelijk en exact

Goede communicatie =
lezer begrijpt boodschap exact!

* Juiste woorden voor doelgroep

Doelgroep? Professionele taal?
Vaktermen, afkortingen ... bekend?

Zie oriënteringsfase van schrijfproces

Schrijven van groot verslag

91

Taal en schrijfstijl

* Schrijf concreet, objectief en specifiek

Enkele parameters werden vervangen.

→ *Drie van de vijf parameters werden vervangen, namelijk de resonantiefrequentie, de vibratiemode en de versterkingsfactor.*

In deze toepassing zal het materiaal niet veel trek ondervinden.

→ *In deze toepassing bedraagt de trekspanning maximaal 40 N/mm² wat veel lager is dan de toegelaten 100 N/mm².*

Geen

vage termen

vage woorden voor hoeveelheid

onzekere (tel)woorden

92

Taal en schrijfstijl

* Vermijd overbodige woorden

Algemeen kan worden gesteld dat er tegenwoordig in de bedrijfswereld een bepaalde tendens is die meer en meer belang hecht aan ...

→ *Tegenwoordig hechten bedrijven meer en meer belang aan ...*

Bij wijze van voorbeeld wordt in een veldonderzoek ...

→ *Als voorbeeld wordt in een veldonderzoek ...*

Geen

overbodige woorden

nietszeggende voorzetseluitdrukkingen

Schrijven van groot verslag

93

Taal en schrijfstijl

* Afkortingen

Vermijd ambtelijke afkortingen

m.a.w., d.d., o.m., o.a., m.n., ca, t.w., nl.

*t.g.v.= ter gelegenheid van
ten gunste van
ten gevolge van...*

t.z. = ter zake – ter zee

Schrijf geen eigen afkortingen

v.d. of v/d

mbv

stávaza

Schrijven van groot verslag

94

Module 4 - Eindwerken – taal en schrijfstijl

Afkortingen van producten, systemen ...

Eerste vermelding
voluit, tussen haakjes afkorting
Tweede vermelding
enkel afkorting

Onderzoek is verricht naar absorbeerbare organische halogenen (AOX). AOX is ...

Schrijven van groot verslag

95

Taal en schrijfstijl

* Verzorg zinsbouw

De *multishaker* kan objecten testen met een massa van maximaal 4000 kg en is gemonteerd op een seismisch betonblok van 550 ton, dat rust op een serie luchtkussens om de reactiekrachten op het testgebouw op te vangen en eventuele schade aan de gebouwen te voorkomen.

45 woorden → te veel

Geen

te lange zinnen

Schrijven van groot verslag

96

Taal en schrijfstijl

* Verzorg zinsbouw

De *multishaker* kan objecten testen met een massa van maximaal 4000 kg. Het toestel is gemonteerd op een seismisch betonblok van 550 ton. Het blok rust op een serie luchtkussens. Op die manier vangt het blok de reactiekrachten op het testgebouw op. Het voorkomt ook eventuele schade aan de gebouwen.

Geen
te korte zinnen → staccato

Schrijven van groot verslag

97

Taal en schrijfstijl

* Verzorg zinsbouw

→

De *multishaker* kan objecten testen met een massa van maximaal 4000 kg en is gemonteerd op een seismisch betonblok van 550 ton. Dit blok rust op een serie luchtkussens om de reactiekrachten op het testgebouw op te vangen en eventuele schade aan de gebouwen te voorkomen.

Zin: niet te lang - niet te kort

Schrijven van groot verslag

98

Taal en schrijfstijl

* Verzorg zinsbouw - volwaardige zinnen

Hierin wordt er gekeken of er gekozen wordt voor renovatie of voor nieuwbouw. Maar ook of alle woonwensen zo goed mogelijk te realiseren zijn en welke afwegingen hierbij gemaakt worden.

→ *In hoofdstuk vier wordt niet alleen de keuze voor renovatie of nieuwbouw onderzocht, maar wordt ook nagegaan of alle woonwensen te realiseren zijn en welke afwegingen hierbij worden gemaakt.*

Volwaardige zin
= zin met vervoegd werkwoord

99

Taal en schrijfstijl

* Verzorg zinsbouw

natuurlijke pauze
→ punt

Voor het project 'Havenkranen' is vooral de wipdraaikraan met dubbele giek interessant, deze verplaatst de last dankzij een vierstangenmechanisme.

→ *Voor het project 'Havenkranen' is vooral de wipdraaikraan met dubbele giek interessant, omdat die de last verplaatst dankzij een vierstangenmechanisme.*

Interpunctiefout → zin opsplitsen

Correct samengestelde zinnen

100

Taal en schrijfstijl

* Vermijd zware tang

Met deze vereisten als basis werd deze masterproef, die van een convexe polyeder een vlakke ontwikkeling maakt en die de ontwikkeling ervan zelf voorstelt, uitgewerkt.

→ *Met deze vereisten als basis werd deze masterproef uitgewerkt, die van een convexe ... voorstelt.*

Zinsdelen die bij elkaar horen bij elkaar!

Schrijven van groot verslag

101

Taal en schrijfstijl

* Vermijd zware tang

het in die omstandigheden te gebruiken platform ...

→ *het platform dat gebruikt moet worden in die omstandigheden ...*

Zinsdelen die bij elkaar horen bij elkaar!

Schrijven van groot verslag

102

Taal en schrijfstijl

- * Begin geen zinnen met
'Om', 'Omdat', 'Doordat', 'Daarom' ...

Omdat enkel de belangrijkste componenten zichtbaar zullen zijn, zal de motor ...

→ *De motor zal ..., omdat enkel de belangrijkste componenten zichtbaar ...*

Schrijven van groot verslag

103

Taal en schrijfstijl

- * Gebruik geen subjectieve taal
'zeer', 'erg', 'heel erg', 'enorm' ...

Wij maakten buiten de les zeer knappe aanpassingen en zo gaat de ontwikkeling van het spel razendsnel.

→ *Aangezien buiten de les vele aanpassingen werden gemaakt, werd het spel binnen twee weken ontwikkeld.*

Schrijven van groot verslag

104

Goede communicatie

= lezer begrijpt jouw boodschap
exact!

Schrijven van groot verslag

105

Taal en schrijfstijl

Formuleer ...

**zakelijk
duidelijk en exact
taalkundig juist
in de juiste tijd**

Schrijven van groot verslag

106

Taal en schrijfstijl

- ° **Formuleer taalkundig juist**

Schrijven van groot verslag

107

Taal en schrijfstijl

- * **Schrijf werkwoordsvormen juist (1)**

De kogellager wordt ~~vervaardigt~~ uit ferromagnetisch materiaal, omdat dit de magnetische veldlijnen van een magneet beïnvloed.

wordt vervaardigt
hij vervaardigt

dit beïnvloedt
wordt beïnvloed

**Schrijf- en taalfouten
slechte eerste (en laatste) indruk!**

Schrijven van groot verslag

108

Taal en schrijfstijl

* Schrijf werkwoordsvormen juist (2)

Vaak foute werkwoordsvormen door aanpassing in tekst

... omdat daardoor de magnetische veldlijnen worden **beïnvloed**.

... omdat dit de magnetische veldlijnen **beïnvloedt**.

Schrijven van groot verslag

109

Taal en schrijfstijl

* Juiste verwijswwoorden (1)

~~Het eerste grote probleem **die** zich voordoet, is dat er ...
Het vak **die** in de opleiding wordt gegeven ...
Het voorstel **die** werd geformuleerd ...~~

→ Het probleem dat ...
Het vak dat ...
Het voorstel dat ...

Verwijswoorden vaak fout:
in spreektaal (W-VI, O-VI) 'die' bij onzijdig woord
(Brab.) 'dat' bij meervoud

Schrijven van groot verslag

110

Taal en schrijfstijl

* Juiste verwijswwoorden (2)

De havenkraan die we geconstrueerd hebben, voldoet aan de volgende voorwaarden: *het* kan een last van 500 g dragen en *deze over* een afstand tussen 100-300 mm verplaatsen en *het* heeft een basis van een A5.

het = ?

De havenkraan die werd geconstrueerd, voldoet aan volgende voorwaarden: **hij** kan ... en **hij** heeft een basis van ...

Schrijven van groot verslag

111

Taal en schrijfstijl

* Juiste verwijswwoorden (3)

Het apparaat bestaat uit een hefboom **dat** vorig jaar ontwikkeld werd in de firma Brissax.

Het apparaat bestaat uit een hefboom **die** vorig jaar ontwikkeld werd in de firma Brissax.

dat = ?
die = ?

→ Het apparaat dat ...
→ Een hefboom die ...

Schrijven van groot verslag

112

Taal en schrijfstijl

* Schrijf getallen juist

Woorden

onder twintig (geen maat)

vijftien stalen, veertien jaar

tientallen

dertig machines

Cijfers

onder twintig (maat)

18 cm, 15 kg, 5 oktober

boven twintig

22 stalen

combinaties: steeds zelfde

15 van de 22 stalen

Schrijven van groot verslag *28 van de 30 machines*

113

Taal en schrijfstijl

zie ook

Bijlagen

1 Vaak voorkomende taalproblemen

Bronnen

IOSSTO-schrijfwijzer

Wetenschappelijk artikel

Populairwetenschappelijk artikel

Academische poster

Taal en schrijfstijl

Handboek - Bijlage 1

Vaak voorkomende taalproblemen

Werkwoorden
 Klasseren of classeren?
 URLs of URL's?
 Aaneenschrijven of niet? Koppelteken? Trema?
 Hoofdletters
 Gelegenheidsontleningen
 Leestekens
 Verwijswoorden
 Trappen van vergelijking
 Contaminaties
 Twee keer hetzelfde

115

Taal en schrijfstijl

Handboek - Bijlage 1 - Thema 4

Aaneenschrijven? Koppelteken? Trema?

Samenstellingen:
 een woord

Lange samenstellingen:
 een woord of facultatief koppelteken

detailpagina
basisinformatie
webapplicatiemodel
e-mailadres

stage-opdracht
implementatiefase of implementatie-fase

Schrijven van groot verslag 116

Taal en schrijfstijl

Vaak voorkomende fout in Nederlands:

Engels: samenstellingen **vaak** los van elkaar
steel wire
steel construction
standard method
smoke expeller
chocolate brown
sulphur compound

Nederlands: samenstellingen **steeds** aan elkaar
staaldraad
staalconstructie
standaardmethode
rookverdrijver
chocoladebruin
zwavelverbinding

Schrijven van groot verslag 117

Taal en schrijfstijl

Handboek - Bijlage 1 - Thema 7

Gelegenheidsontleningen

De laatste aansluiting is de emitter, die hetzelfde signaal uitstuurt als de basis.

→ De laatste aansluiting is de *emitter*, die hetzelfde signaal uitstuurt als de basis.

Figuur 2 toont de functionaliteiten van de *core*.
 Een *hook* laat toe om modules te laten samenwerken ...

Cursief indien niet ingeburgerd in Nederlands

Schrijven van groot verslag 118

Taal en schrijfstijl

Verzorg je taal! Altijd.

 bijlage een
Athena – Van Dale online
www.woordenlijst.org

Schrijven van groot verslag 119

Taal en schrijfstijl

Athena <https://athena.ugent.be/> gratis Van Dale online

Schrijven van groot verslag 120

Taal en schrijfstijl

www.woordenlijst.org
= gratis Woordenlijst van de Nederlandse taal
= groene boekje

121

Taal en schrijfstijl

<http://www.taaltelefoon.be/>

122

Taal en schrijfstijl

www.taalunieversum.org

123

Taal en schrijfstijl

Formuleer ...

**zakelijk
duidelijk en exact
taalkundig juist
in de juiste tijd**

Schrijven van groot verslag

124

Taal en schrijfstijl

° **Juiste tijd (1)**

Tegenwoordige tijd:

- algemeen aanvaard feit
- vaststaande kennis
- herhalende gebeurtenissen
- tabellen en grafieken
- theorie

De autotuner heeft nood aan de proceseigenschappen om de PID-instellingen te berekenen.

Grafiek 4 toont aan ...

Schrijven van groot verslag

125

Taal en schrijfstijl

° **Juiste tijd (2)**

Verleden tijd:

- niet-gepubliceerde onderzoeksresultaten
- geen vaststaande kennis
- zaken die werden uitgevoerd

Bij verhoging van de temperatuur werd geen ...

Schrijven van groot verslag

126

Formuleer ... zakelijk

- nuchter, onpersoonlijk
- geen spreektaal
- dynamisch en boeiend

duidelijk en exact

- concreet en objectief
- geen overbodige woorden
- geen ambtelijke afkortingen
- geen zware tang
- verzorgde, volwaardige zinnen
- positieve formuleringen

taalkundig juist

- juiste werkwoordsvormen
- juiste signaal -en verwijswaarden
- juiste plaats van werkwoordsvormen
- getallen in cijfers of woorden

in de juiste tijd

127

Schrijven van groot verslag

BP - VOP - MP

- Schrijfproces
- Onderdelen van verslag
- Bronvermelding
- Taal en schrijfstijl

Structuur

- Opmaak

Paper

- Wetenschappelijk
- Populairwetenschappelijk

Academische poster

Tot slot ...

Meer info en voorbeelden in handboek

Bezin voor je begint

Overwin je schrijfangst in vijf stappen

Deel je eindwerk in en refereer zoals het hoort

Formuleer je ideeën juist

5 Structureer je ideeën duidelijk

Lay-out aantrekkelijk

Schrijven van groot verslag *herra secke*

130

Duidelijke structuur → duidelijke boodschap

Schrijven van groot verslag

131

Kwaliteitstesten zijn noodzakelijk vooraleer zeep mag gebruikt worden. Deze testen zijn nodig. De zeep kan schadelijk zijn of alles vetter maken. Een vaak uitgevoerde test is de pH-test. Indien de pH van de zeep te hoog is, mag de zeep niet worden gebruikt. Als de pH goed is, worden er verdere testen op de zeep uitgevoerd. Een test wordt uitgevoerd om te zien of de zeep voldoende schuimt in water. Indien de zeep niet voldoende schuimt, betekent het dat de werking niet goed is. Op de schuimvorming wordt een vergelijkende test uitgevoerd met andere zepen om de werking ten opzichte van de andere zepen te bepalen. Er wordt onderzocht of de zeep reinigt en vet oplost. Indien de zeep niet reinigt en geen vet oplost, is het niet nuttig om de zeep in gebruik te nemen. Indien er kleurstoffen werden toegevoegd aan de zeep, wordt er getest of de kleur afgeeft tijdens gebruik. Indien de zeep geen aangename geur heeft, zal ze ook niet gebruikt worden. Er wordt nagegaan hoe de zeep reageert in gedestilleerd water en in hard water. In normale omstandigheden zou in het gedestilleerd water zich een schuimlaag vormen. In het hard water zou een grijze neerslag ontstaan door de reactie van Ca^{2+} -ionen uit het water en de steeraationen in de zeep.

Is tekst vlot leesbaar en gemakkelijk te begrijpen?
Waarom niet?

1 Diverse kwaliteitstesten voor zeep

Kwaliteitstesten zijn noodzakelijk vooraleer zeep gebruikt mag worden. Deze testen zijn nodig want zeep kan enerzijds schadelijk zijn of anderzijds alles vetter maken. (...)

1.1 PH-test
De eerste test die daarom uitgevoerd wordt, is de pH-test. Indien de pH van de zeep te hoog is, mag de zeep niet worden gebruikt. Als de pH goed is, worden er verdere testen op de zeep uitgevoerd. (...)

1.2 Schuimtest
Ten tweede wordt een test uitgevoerd om te zien of de zeep voldoende schuimt in water. Indien de zeep niet voldoende schuimt, betekent het dat de werking niet goed is. Op de schuimvorming wordt een vergelijkende test uitgevoerd met andere zepen om de werking ten opzichte van de andere zepen te bepalen. (...)

1.3 Reinigingstest
Vervolgens wordt onderzocht of de zeep reinigt en vet oplost. Indien de zeep niet reinigt en geen vet oplost, is het niet nuttig om de zeep in gebruik te nemen. Indien er kleurstoffen werden toegevoegd aan de zeep, wordt er getest of de kleur afgeeft tijdens gebruik. Indien de zeep geen aangename geur heeft, zal ze ook niet worden gebruikt. (...)

1.4 Test gedestilleerd versus hard water
Als laatste test wordt er nagegaan hoe de zeep reageert in gedestilleerd water en in hard water. In normale omstandigheden zou in het gedestilleerd water zich een schuimlaag vormen. (...)

Structuur

Werk/boek/masterproef/verslag

↓

Hoofdstukken titels

↓

Paragrafen tussenkoppen - nieuw thema
Subhoofdstukken

↓

Alinea's nieuw thema - argument - deelonderwerp
kernzin

↓

Zinnen nieuw idee

134

Structuur

° Titels en koppen (1)

Eerste indruk: geen fouten!

Kort en zakelijk
Kernwoorden vooraan
Concreet en expliciet
Omvattend

geen punt

Glasvezelkabels

→ *Productie van glasvezelkabels in België van 1995 tot 2015*

Schrijven van groot verslag 135

Structuur

° Titels en koppen (2)

Schrijf geen afkortingen
indien niet bekend

ASP AppleTalk Session Protocol
Active Server Pages
Application Service Provider
Auxiliary Signal Path

Schrijf afkortingen
indien zeer bekend

dvd - DNA
digital versatile disk
Desoxyribonucleïnezuur

136

Structuur

° Alinea's (1)

Laagste niveau van structuur
Een onderwerp, een aspect

Ideaal: tussen twee en vijf regels

verbindend: wegwijzer - structuur
vaak in begin of einde hoofdstuk

Terwijl in het vorige hoofdstuk de aandrijving van gereedschapswerktuigen aan bod kwam, wordt nu de besturingstechniek behandeld. Dit hoofdstuk bespreekt eerst de vaste besturing, daarna het kopiëren en tot slot de numerieke besturingen ... In alle gevallen wordt dieper ingegaan op ...

(Witte, 1992) 137

Schrijven van groot verslag

Structuur

° Alinea's (2)

verbindend: wegwijzer - structuur

→ belangrijk voor
vloeiende,
vlot leesbare en
snel te begrijpen tekst

Schrijven van groot verslag 138

Structuur

° Structuurwoorden in tekst

Verwijswoorden *deze, hun, zij, hij ...*
 Signaalwoorden *echter, nadat, vervolgens ten eerste ...*

→ verbinden zinnen en alinea's
 → verduidelijken tekststructuur

Schrijven van groot verslag 139

Structuur

* Verwijswoorden

Vormelijk - brug

deze, hun, zij, hij, met wie, waarmee, alle, allen ...

Gebruik juist
 zie Handboek -
 Bijlage 1
 Taal en spelling

Het bedrijf Texaria produceert hoezen voor fietszadels, **die** vooral in Qatar populair zijn, **aangezien ze** voor een extra zacht en luchtig zitcomfort zorgen in het warme klimaat. In het afgelopen jaar heeft **dit** bedrijf een omzetstijging gekend van 10 %.

Schrijven van groot verslag 140

Structuur

* Signaalwoorden (1)

Inhoudelijk - verband
 (opsomming, tegenstelling, vergelijking, reden, gevolg ...)

ten eerste, maar, eveneens, ten slotte, doordat, als ...

Geur- en kleurstof worden toegevoegd. De geur en de kleur van de pindanoot vervagen.

... , **dus** de geur en de kleur van de pindanoot vervagen.
 ... , **opdat** de geur en de kleur van de pindanoot zouden vervagen.
 ... , **want** de geur en de kleur van de pindanoot vervagen.
 ... en **toch** vervagen de geur en de kleur van de pindanoot.

Schrijven van groot verslag 141

Structuur

* Signaalwoorden (2)

Het nieuwe product GHX is zeer geschikt voor de markt. Het is zeer handig in gebruik. Het is goedkoper vergeleken met het oude product GHR. Het is beter voor het milieu door de ...

→ Het nieuwe product GHX is zeer geschikt voor de huidige markt, **aangezien het niet alleen** gebruiksvriendelijk is, **maar ook** goedkoper dan het oude product GHR. Onderzoek heeft **daarenboven** uitgewezen dat het milieuvriendelijker is door ...

Meer informatie met signaalwoorden

142

Structuur

Hoofdstukken
Subhoofdstukken
Alinea's
Zinnen

Titels
Verwijswoorden
Signaalwoorden

Witruimte

→ leesgemak
 → tekstbegrip

structuur en inhoud = één!

143

<http://www.ugent.be/student/nl/studeren/taaladvies/schrijven>

Schrijven van groot verslag 144

Schrijven van groot verslag

BP - VOP - MP

Schrijfproces
Onderdelen van verslag
Bronvermelding
Taal en schrijfstijl
Structuur
Opmaak

Paper

Wetenschappelijk
Populairwetenschappelijk

Academische poster

Tot slot ...

Meer info en voorbeelden in handboek

Bezin voor je begint

Overwin je schrijfangst in vijf stappen

Deel je eindwerk in en refereer zoals het hoort

Formuleer je ideeën juist

Structureer je ideeën duidelijk

6 Lay-out aantrekkelijk

*Je krijgt nooit een tweede kans
om een eerste indruk te maken.*

Wim Triesthof

Schrijven van groot verslag

147

NIEUW TIJDPERK VOOR MEDISCHE BEELDVORMING .

1.a Geschiedenis.

De medische wereld gaat er steeds verder op vooruit. De laatste jaren werden operaties gerealiseerd waarvan men ze enkele jaren eerder nog onmogelijk waande. Toch bleef een deel van de geneeskunde steeds achterop : DE MEDISCHE BEELDVORMING. Jarenlang kregen mensen de beelden van hun gebroken ledematen mee op grote fotopapieren.

1b. Nieuwe applicatie!

Sinds enkele jaren bestaat de mogelijkheid om de beelden op CD te bekijken , maar die is niet praktisch en kan ook snel verloren gaan.

Figuur 1 Meettoepassing in de iPacsOnWeb-applicatie

De medische beelden kunnen digitaal bekeken worden door artsen, maar enkel op vaste computers. Met de nieuwe applicatie is het voor de artsen gemakkelijker om op elke plaats een diagnose te stellen

Schrijven van groot verslag

148

1 Nieuw tijdperk voor medische beeldvorming

1.1 Geschiedenis

De medische wereld gaat er steeds verder op vooruit. De laatste jaren werden operaties gerealiseerd waarvan men ze enkele jaren eerder nog onmogelijk waande. Toch bleef een deel van de geneeskunde steeds achterop: de medische beeldvorming. Jarenlang kregen mensen de beelden van hun gebroken ledematen mee op grote fotopapieren.

1.2 Nieuwe applicatie

Sinds enkele jaren bestaat de mogelijkheid om de beelden op cd te bekijken, maar die is niet praktisch en kan ook snel verloren gaan. De medische beelden kunnen digitaal worden bekeken door artsen, maar enkel op vaste computers. Met de nieuwe applicatie is het voor de artsen gemakkelijker om snel en op elke plaats een diagnose te stellen.

Figuur 1 toont de meettoepassing in de iPacsOnWeb-applicatie ...

Figuur 1 Meettoepassing in de iPacsOnWeb-applicatie 149

Opmaak

Rustig paginabeeld - suggesties

duidelijke letters Times New Roman 12

Garamond 12

geen kapitalen (wel beginkapitalen)

niet te veel en niet te weinig wit
geen onderstrepingen (ook titel niet)
witregel onder titel

interlinie 1,15 of 1,20

geen rechtse uitlijning

Schrijven van groot verslag

150

Opmaak

◦ Uitlijning, uitvulling (1)

voorbeeld uitgelijnde tekst
(links én rechts)

Het onderzoek van dit boek is een drieluik waarbij de ICT-praktijken van tieners, de hieraan verbonden risico's en de juridische vraagstukken errond onder de loep worden genomen. Een onderzoek bij tieners en een panelonderzoek tonen hoe cyberteens gebruikmaken van internet en gsm en hoe deze praktijken samenhangen met hun leefwereld.

Volledig uitgelijnd:
leest niet vlot door valse wit
onderzoek: 30 % trager en met minder begrip
dan niet-uitgevulde tekst

151

Opmaak

◦ Uitlijning, uitvulling? (2)

voorbeeld vlaggende tekst
(links aan marge, maar niet rechts)

Het onderzoek van dit boek is een drieluik waarbij de ICT-praktijken van tieners, de hieraan verbonden risico's en de juridische vraagstukken errond onder de loep worden genomen. Een onderzoek bij tieners en een panelonderzoek tonen hoe cyberteens gebruikmaken van internet en gsm en hoe deze praktijken samenhangen met hun leefwereld.

Vlaggende tekst, rechts niet uitgelijnd:
onderzoek: leest 30 % sneller en
met meer begrip dan uitgevulde tekst

152

Opmaak

Rustig paginabeeld - suggesties

juridische nummering 1.1 – 1.1.1

juist gebruik illustraties
opsommingen: nummers of letters ...

juiste spaties in tekst na tekens, getallen
...

**Kies correct sjabloon
LateX of Word of ...**

Schrijven van groot verslag

153

Opmaak

◦ Nummeringen

juridisch
met Arabische cijfers
geen punt na laatste cijfer

- 1 Macrowerkmethode
- 1.1 Microwerkmethode
- 1.2 Mesowerkmethode

Tot maximum vier niveaus (zie inhoudsopgave)
1.1.1.1

Verder?
onderverdelingen met opsommingstekens

Schrijven van groot verslag

154

Opmaak

◦ Paginanummering (2)

nummers vanaf titelblad,
vermelden vanaf inhoudsopgave

0 1 2 3 4
5 6 7 8 9

Schrijven van groot verslag

155

Opmaak

◦ Opsommingen

Nummers: volgorde niet willekeurig

Schrijven doe je als volgt:

- 1 Oriënteer je.
- 2 Bereid je voor.
- 3 Maak een tekstplan, schema op.
- 4 Begin te schrijven op basis van schema.
- 5 Reflecteer.

Opsommingstekens: volgorde willekeurig

Volgende regels gelden:

- Niemand praat.
- Niemand luistert naar muziek.
- Iedereen mediteert een uur per dag.
- Een maaltijd per dag wordt gegeten.

156

Opmaak

◦ **Illustraties**

Figuren tekeningen, foto's, kaarten, ...
grafieken

Tabellen

harmonieus – eenvoudig
ondubbelzinnig genummerd
aankondiging op voorhand in tekst
met legende
indien nodig met bron

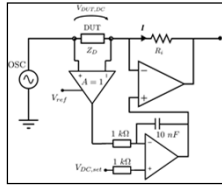
→ Lijst met figuren (vooraan in verslag)
→ Lijst met tabellen (vooraan in verslag)

Schrijven van groot verslag 157

Opmaak

* **Figuren (1)**
(tekeningen, foto's, kaarten ...)

*Figuur 18 toont aan dat ...
... (zie Figuur 18)*

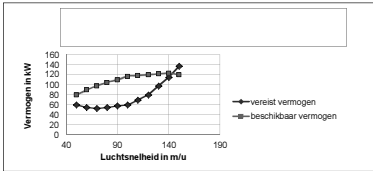

Figuur 18: Meetschakeling met instelbaar DC-niveau (Bauwelinck, 2017)

Schrijven van groot verslag 158

Opmaak

* **Figuren (2)**
(grafieken)

Figuur 8.2: Beschikbaarheid van en eisen aan vermogen lichte vliegtuigen (Smats, 2013)

Figuur 2 in hoofdstuk 8

Schrijven van groot verslag 159

Opmaak

* **Tabellen**

*Tabel 5 demonstreert dat ...
...(zie Tabel 5) ...*

Tabel 5: Planning beperkte verbouwingen residentie Georges Nieuwpoort

	week 35				week 36			week 37			
	do	ma	di	wo	do	vr	za	zo	ma	di	wo
Aanpakken informatie											
Aanvoer container											
Afbruikverken											
Opkuiswerk											
Opmeten nieuwe wand											
Schrijfwerk											
Elektricien											
Loodgieter											
Oplevering											

Schrijven van groot verslag 160

Opmaak

drie pagina's met voorbeelden in handboek

◦ **Typografie (1)**

Afspraken i.v.m. spaties in tekst

decimaal teken 37,75 m

groeperende getallen 74 902

woord- en leestekens (.,), - " " ; ; ...

wiskundig-wetenschappelijk , Ø : ° - " + % .

tijd 17 u. 17 h

valuta 44 EUR - 44 euro - € 44

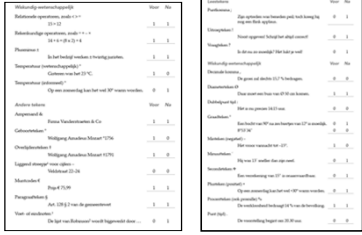
niet-wetenschappelijk wetenschappelijk

Schrijven van groot verslag 161

Opmaak

p. 184-188

◦ **Typografie (2)**

Schrijven van groot verslag 162

Tot slot ...
Goede tekst, combinatie

Juiste inhoud (punten 70 %?)
Duidelijke structuur
Correcte taal
Gepaste schrijfstijl
Leesbare vorm

Schrijven van groot verslag 163

Checklist Schrijven groot verslag (Minerva)

Let op ...

- 1 Inhoud (corpus) ...
- 2 Onderdelen
- 3 Structuur (taal)
- 4 Schrijfstijl (taal)
- 5 Taalvorm (taal)
- 6 Referenties
- 7 Opmaak

Schrijven van groot verslag 164

Checklist Schrijven groot verslag (Minerva)

Checklist verslag (groot), bv. BP, VOP, MP ... Let op ...

Minerva is een initiatief van de Universiteit van Leuven. Het is een project van de Universiteit van Leuven, van de Universiteit van Antwerpen en van de Universiteit van Brussel.

1. Inhoud (corpus) ...

2. Onderdelen

3. Structuur (taal)

4. Schrijfstijl (taal)

5. Taalvorm (taal)

6. Referenties

7. Opmaak

Schrijven van groot verslag 165

Twijfel schrijfwijze woord?

www.woordenlijst.org
= gratis Woordenlijst Nederlandse taal
= gratis Groene Boekje
spelling – aanbod beperkt!

Van Dale online (Athena UGent)

Schrijven van groot verslag 166

Lees en herlees en herlees en herlees nog eens!

Laat nalezen, ook op tikfouten!

Schrijven van groot verslag 167

Schrijven van groot verslag

BP - VOP - MP

- Schrijfproces
- Onderdelen van verslag
- Bronvermelding
- Taal en schrijfstijl
- Structuur
- Opmaak

Paper

- Wetenschappelijk
- Populairwetenschappelijk
- Academische poster
- Tot slot ...

Uitgebreide info handboek
Bijlage 4

Verschil wetenschappelijk artikel - eindwerk

Bijlage 4
Wetenschappelijk artikel
p. 271

Schrijven van groot verslag 169

Wetenschappelijke paper

Uitwerking onderzoeksvraag

= eindwerk, BP, VOP ...
≠ eindwerk, BP, VOP ...

Paper: korter - compacter
              geen bijlages,
              geen inhoudsopgave

Opmaak: eisen tijdschrift?

Schrijven van groot verslag 170

Wetenschappelijke paper

Onderdelen onder elkaar

- Titel
- Auteur met affiliatie
- Abstract (samenvatting + sleutelwoorden)
- Inleiding
- Corpus – middenstuk
- Slot
- Referentielijst

Taal en schrijfstijl

! Onpersoonlijk, zakelijk, exact
Geen taal- of spelfouten

Schrijven van groot verslag 171

Schrijven van groot verslag

BP - VOP - MP

- Schrijfproces
- Onderdelen van verslag
- Bronvermelding
- Taal en schrijfstijl
- Structuur
- Opmaak

Paper

- Wetenschappelijk
- Populairwetenschappelijk**

Academische poster
Tot slot ...

Uitgebreide info handboek
Bijlage 4

Bijlage 5, p. 275
Populairwetenschappelijk artikel

Schrijven van groot verslag 173

Populairwetenschappelijke paper

Schrijven van groot verslag 174

 Populairwetenschappelijke paper

Uitgebreide, algemene uitleg over technische, wetenschappelijke onderwerpen

Voor 'gewone lezer'
geïnteresseerde leek zonder voorkennis

- informeren
- amuseren en enthousiasmeren

Schrijven van groot verslag 175

Populairwetenschappelijke paper

 Opbouw (1)

Titel

boeiend, prikkelend
geen jargon, geen afkortingen

*Schimmels maken cosmetica groener
Een prothese die doet wat u denkt
Slimme robot leert uit zijn fouten
Heldhafter door camera's*

Schrijven van groot verslag 176

Populairwetenschappelijke paper

 Opbouw (2)

Inleiding

cf titel
hedendaags probleem, gebeurtenis,
anekdote, schokkende cijfers ...

mogelijk: samenvatting - conclusie

Schrijven van groot verslag 177

Populairwetenschappelijke paper

 Opbouw (3)

Hoofdttekst

uitwerking hoofdidee
technisch-wetenschappelijke uitleg

algemeen - exact - eenvoudig
alledaagse voorbeelden
wetenschappelijke paper

diverse paragrafen

Schrijven van groot verslag 178

Populairwetenschappelijke paper

 Opbouw (4)

Conclusie

korte samenvatting hoofdttekst

krachtig/origineel einde
cirkel dicht
actie
doordenker

Schrijven van groot verslag 179

Populairwetenschappelijke paper

 Opbouw (5)

Smal → breed

- 1 Essentie - hoofdboodschap
- 2 Uitwerken - informeren
(argumenten, details)

≠ wetenschappelijk artikel

Breed → smal

- 1 Verzameling resultaten uit verleden
- 2 Tussenresultaten
- 3 Eindresultaat, eindconclusie

Schrijven van groot verslag 180

Populairwetenschappelijke paper

Taal (1)

geen taal-, schrijf- en tikfouten
juiste zinsconstructies
volwaardige zinnen
geen zinnen die doorlopen (2 in 1)

niet formeel, niet oubollig
korte zinnen, korte alinea's

Schrijven van groot verslag 181

Populairwetenschappelijke paper

Taal (2)

begrijpelijk, concreet, eenvoudig
geen jargon

*Indien het mogelijk zou zijn **polymeerafval** efficiënt te verwerken zonder verlies in eigenschappen, kan de afvalberg stelselmatig inkrimpen. Deze opvatting vormt het onderwerp van dit artikel waarbij getracht wordt dit te realiseren door het produceren van **microfibrillaire composieten**.*

*→ Dit onderzoek tracht de afvalberg te verminderen aan de hand van **microfibrillaire composieten**. **Microfibrillaire composieten** zijn opgebouwd uit twee verschillende kunststoffen: één met een laag smeltpunt die als matrix fungeert en één met een hoog smeltpunt en die daardoor als vezel voorkomt in deze matrix. Dergelijke composieten kunnen voor minder afval zorgen indien **polymeerafval - plastic afval** - efficiënt verwerkt wordt zonder verlies van zijn eigenschappen.*

182

Populairwetenschappelijke paper

Taal (3)

Niet kopiëren uit wetenschappelijke paper

→ **Herschrijf**
→ **Vereenvoudig**

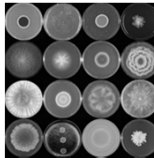
Schrijven van groot verslag 183

Populairwetenschappelijke paper

Illustraties (1)

Duidelijk – krachtig (doelgroep!)
Eenvoudig – niet gespecialiseerd
Bronvermelding
Nederlandstalig indien Nederlandstalig artikel

Schimmels maken cosmetica groener

Compilatie van opgekweekte schimmels (De Graeve, 2015)

184

Populairwetenschappelijke paper

Illustraties (2)

Slimme robot leert uit zijn fouten

Prothese doet wat u denkt

Schrijven van groot verslag 185

Populairwetenschappelijke paper

Opmaak

Rustige bladspiegel ...

geen onderstrepingen (titel - tussenkop)
geen uitvulling
voldoende wit
voor en onder titels - tussenkoppen
tussen tekst - illustraties
interlinie
duidelijk lettertype

Aantrekkelijke titel - sprankelende tussenkoppen

Inleiding en conclusie vet?

Eisen tijdschrift?

186

Populairwetenschappelijke paper

Laat nalezen door leek

indien niet duidelijk:
verklaar
geef concrete voorbeelden

Schrijven van groot verslag 187

Schrijven van groot verslag

BP - VOP - MP

- Schrijfproces
- Onderdelen van verslag
- Bronvermelding
- Taal en schrijfstijl
- Structuur
- Opmaak

Paper

- Wetenschappelijk
- Populairwetenschappelijk

Academische poster

Tot slot ...

Uitgebreide info
Handboek
Bijlage 6

Bijlage 6, p. 283
Academische poster
opstellen
presenteren

Schrijven van groot verslag 189

Academische poster

poster
= abstract met illustraties
→ Uitnodiging!

5' → KISSS
Duidelijke boodschap - titel - figuren

Keep It Short Simple Stimulating

Schrijven van groot verslag 190

Academische poster

- Goed leesbaar (2-3 meter)
- Goed te begrijpen (zonder uitleg)
- Goed georganiseerd (kolommen)
- Beknopt (essentiële uitleg)

Schrijven van groot verslag 191

Academische poster

Inleiding – Materialen & methoden – Resultaten – Discussie

Inhoud (inhoud BP/VOP/MP? – IMRaD?)

- Titel = kernboodschap (conclusie?)
- Auteur met affiliatie - geen initialen, geen titels
- Inleiding
- Materiaal en methoden
- Resultaten
- Conclusie

Schrijven van groot verslag 192

Academische poster

Taal

Zakelijk, geen spreektaal
eenvoudiger dan verslag

Duidelijk en exact
korte zinnen (maximum twee na elkaar)
woordgroepen
opsommingen

Taalkundig juist (taal, - schrijf, tikfouten)

Schrijven van groot verslag 193

Academische poster

Opmaak (1)

A0 (1,20 m X 0,85 m) –
landscape

PowerPoint – LaTeX – Illustrator Cs3 –
CoreIDRAW ... 194

Academische poster

Opmaak (2)

Structuur – plannen

Schets met hand voor schikking

Schrijven van groot verslag 195

Academische poster

Opmaak (3)

Structuur – kolommen ± zelfde breedte

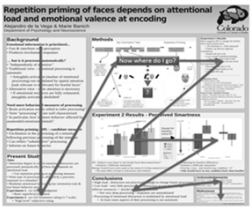

(http://colinpurinton.com/files/academic/posterdesign/#dosanddonts)
Schrijven van groot verslag 196

Academische poster

Opmaak (4)

Structuur – kolommen logische volgorde
(leesrichting) ...

(http://1.bp.blogspot.com/F...
qlPcJnDmo73y8Tofa0H/AAAAAAAAAE_AiCZiv9r0IqM/s400de_la_Vega_priming_path.png)
Poster - verwarrende leesrichting 197

Academische poster

Opmaak (5)

Wit – rust

40 % wit
40 % grafische invulling
20 % tekst

Marges – kaders (boven, onder, tussen, in ...) –
Figuren (onder, boven ...) ...

Vermijd ruis

Evenwicht tussen teksten en figuren 198

Academische poster

Opmaak (12)

Zie ook: uitleg presentatietechnieken

Letters

geen kapitalen (titel ook niet)
geen onderstrepingen
geen cursiveringen

wel anderstalige termen
(Engels, Latijn ...)

Schrijven van groot verslag

205

Academische poster

Opmaak (13)

Tip ...

Print poster op A4
op 30 cm goed leesbaar?

→ oké!

→ Conclusie moet duidelijk opvallen!

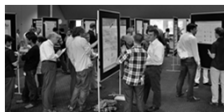
Schrijven van groot verslag

206

Postersessie

Postersessie**Wat?**

Mondelinge toelichting over poster

Visitekaartje voor onderzoeker
Reclame voor onderzoek en instelling
Feedback op onderzoek
Netwerking!

207

Postersessie

Inhoud

Summier(30'' – 1' – 2' – 3' volgens vraag)

Onderzoek:

context en achtergrond
relevantie
doel
opbouw
belangrijkste resultaten
conclusie

Schrijven van groot verslag

208

Postersessie

Mondelinge toelichting

Zie ook: uitleg presentatietechnieken

verzorgde taal
geen spreektaal - geen dialect
goede uitspraak - duidelijke articulatie

luid genoeg

open lichaamstaal - ondersteunende handgebaren
oogcontact met publiek

enthousiast
glimlach

209

Schrijven, eindwerken**Bachelorproef**

Schrijfproces
Onderdelen van verslag
Bronvermelding
Taal en schrijfstijl
Structuur
Opmaak

Paper

Wetenschappelijk
Populairwetenschappelijk

Academische poster**Tot slot ...**

 Bekijk documenten

Minervacursus BP – VOP – MP .....

- Eisen opleiding – draaiboek ...
- Puntenverdeling
- Studiefiche

Minervacursus Seminars Communicatie

- Checklist ...

Remember ...

Goede tekst, combinatie

 Juiste inhoud – duidelijke structuur
 hoofdstuk 3 – Onderdelen
 hoofdstuk 5 – Ideeën structureren

Correcte taal
 hoofdstuk 4 – Ideeën formuleren & Bijlage 1

Gepaste schrijfstijl
 hoofdstuk 4 – Ideeën formuleren

Aantrekkelijke, leesbare vorm (opmaak)
 hoofdstuk 6 – Uiterlijke vormgeving

212

Schrijven van groot verslag

BP - VOP - MP

- Schrijfproces
- Onderdelen van verslag
- Bronvermelding
- Taal en schrijfstijl
- Structuur
- Opmaak

Paper

- Wetenschappelijk
- Populairwetenschappelijk

Academische poster

Tot slot ...

???

www.leenpollefliet.be
 leen.pollefliet@ugent.be

214

Succes

met BP – VOP – MP

Schrijven van groot verslag 215